

1. Indledning

1.1. Lovforslagets overordnede formål

Det overordnede formål med dette lovforslag er at effektivisere og forenkle behandlingen af sager om bidrag på tre områder. Det foreslås:

- At statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) til brug for behandlingen af bidragssager og sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger om parternes økonomiske forhold hos told- og skatteforvaltningen (SKAT), herunder i indkomstregistret,
- at der i bidragssager indføres en klagefrist på et år,
- og at en parts manglende medvirken til oplysning af en bidragssag kan medføre, at der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag (processuel skadevirkning).

1.2. Baggrund

Reglerne om ægtefællebidrag i retsvirkningsloven og ægteskabsloven er fra henholdsvis 1925 og 1969, og reglerne om børnebidrag i lov om børns forsørgelse er fra 1960. Reglerne er kun ændret i begrænset omfang, siden de blev vedtaget. Samfundet og familiemønstrene har imidlertid siden da ændret sig markant. I lyset af de ændrede samfundsforhold er behandlingen af sager om bidrag løbende blevet justeret og effektiviseret.

Det overordnede formål med dette lovforslag er som nævnt at forenkle og effektivisere behandlingen af sager om bidrag på tre områder. Med forslaget sker en helt nødvendig tilpasning af den administrative behandling af disse sager til de krav, som borgerne stiller til en nutidig og effektiv sagsbehandling. Samtidig opnår man en tidssvarende og mere effektiv sagsbehandling, der udnytter de elektroniske muligheder for udveksling af oplysninger, som eksisterer i dag.

Det er hensigten med forslaget om terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om parterne hos SKAT, at statsforvaltningernes nuværende administrative behandling af bidragssager, hvor statsforvaltningen bl.a. indhenter oplysninger om parternes økonomiske forhold direkte hos parterne, skal ændres sådan, at statsforvaltningerne fremover selv indhenter disse oplysninger hos SKAT. Justitsministeren (Familiestyrelsen) vil som klageinstans også have brug for at kunne indhente nødvendige oplysninger om parternes økonomiske forhold hos SKAT. En sådan terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om parterne vil indebære adgang til flere registre hos SKAT, herunder indkomstregistret.

Det foreslås også, at statsforvaltningen ved behandlingen af sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil efter § 21, stk. 3, i forældreansvarsloven, jf. lov nr. 499 af 6. juni 2007, kan få terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om parterne hos SKAT. Dette skyldes, at statsforvaltningen allerede i dag til brug for behandlingen af sådanne sager ofte indhenter oplysninger fra parterne om deres økonomiske forhold. Statsforvaltningens afgørelser om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil kan påklages til justitsministeren (Familiestyrelsen).

De foreslåede forenklinger og effektiviseringer i lovforslaget ved behandlingen af sager om bidrag m.v. retter sig ikke mod alle aspekter i de nævnte sager. Det er således kun den del af sagsbehandlingen, der vedrører indhentelse af oplysninger om parternes økonomiske forhold, klagefrist og muligheden for at anvende processuel skadevirkning, der foreslås ændret.

2. Oplysninger om parternes økonomiske forhold

2.1. Gældende ret

2.1.1. Administrativ praksis i sager om fastsættelse og ændring af bidrag

Afgørelser om størrelsen af et bidrag bliver truffet ud fra en vurdering af parternes økonomiske forhold, jf. § 14, i lov om børns forsørgelse, §§ 5 og 6, jf. § 2, i retsvirkningsloven og § 50, stk. 2, i ægteskabsloven. Dette indebærer efter praksis, at der skal foretages en vurdering af parternes samlede økonomiske forhold. Hvis en part er lønmodtager, vil der normalt blive lagt vægt på partens seneste tre måneders lønindkomst og seneste årsindkomst (renteindtægter m.v.). Er en part erhvervsdrivende, vil der normalt blive lagt vægt på den erhvervsdrivendes driftsmæssige resultat i virksomheden de seneste tre år.

En afgørelse om bidrag er således ikke kun udtryk for parternes aktuelle økonomiske forhold. Afgørelsen er også udtryk for statsforvaltningens vurdering af niveauet for parternes fremtidige indtjeningssevne, da afgørelsen skal være gældende indtil en eventuel senere ændring af bidraget.

Når statsforvaltningen modtager en ansøgning om fastsættelse eller ændring af et bidrag, indhenter statsforvaltningen oplysninger om parternes aktuelle økonomiske forhold med henblik på at kunne vurdere parternes evne til at betale bidrag og behov for bidrag. Statsforvaltningen anmoder normalt parterne om at indsende disse oplysninger. Da parterne ikke altid reagerer på statsforvaltningens anmodning om oplys-